

Zes weken geleden overleed op 94-jarige leeftijd mijn tante Beppie. 50 jaar kwam ik bij haar over de vloer, want haar zoon was mijn boezemvriend. Ik noemde haar altijd 'mijn tweede moeder', deze vrouw die 19 jaar jong was toen ze het vernietigingskamp Auschwitz verliet. Alleen op de wereld was ze; de enige van haar familie die de hel had overleefd.

Op haar begrafenis hield haar kleinzoon Jerry een indrukwekkende toespraak waarbij hij enkele keren het volgende herhaalde en ik citeer zijn woorden: "Die klote oorlog was altijd aanwezig, ook al sprak ze er nooit over", einde citaat. En zo was het: Beppie en vele andere overlevenden van de concentratie- en vernietigingskampen waren niet in staat om over de oorlog te spreken. Die herinneringen moesten verborgen blijven, want er over spreken betekende de confrontatie met een onvoorstelbare realiteit. Er over spreken betekende het openrijten van wonden die niet waren genezen. Die nooit zouden genezen.

Morgen – 27 januari 2020 - is het 75 jaar geleden dat Auschwitz door het Russische leger werd bevrijd. Dit voorjaar is het 75 jaar geleden dat de nazi's in ons land zijn verslagen. Wij kennen de beelden van geallieerden die werden onthaald door juichende menigten. De vlaggen, de vreugdetranen, de zoete geur van vrijheid in de straten van steden en dorpen na vijf eindeloze jaren van onderdrukking.

Er waren op dat moment Joden die uiteraard verheugd waren dat ze de concentratiekampen of onderduik hadden overleefd. Verheugd, maar geen juichstemming. Het waren mensen als tante Beppie die nog maar één ding voor ogen hadden; ik moet verder met mijn leven ondanks mijn diepe verdriet. Zij hoopten dat er nimmer een herhaling zou komen van die verschrikkelijke jaren.

Het blijkt een bijna vergeefse hoop.

We moeten helaas constateren dat Jodenhaat alsmaar toeneemt! Zowel in ons deel van de wereld, maar ook in andere landen zijn er bijna dagelijks anti-Joodse incidenten

Buiten het antisemitisme dat altijd in bepaalde kringen heeft bestaan is in alle heftigheid een nieuw antisemitisme ontstaan. Antisemitisme is in onze alledaagse cultuur doorgedrongen, in rechtse en linkse jeugdculturen, in de denkbeelden van zowel linkse als rechtse populistische partijen en ook in menige moskee.

Antisemitisme is bovendien gewelddadig geworden. Er gaat geen week voorbij dat we niet lezen of horen over de gewelddadigheden tegen Joden en/of hun bezittingen.

Afgelopen woensdag sprak de voormalige Duitse president Joachim Gauck tijdens de 'Nooit Meer Auschwitz Lezing' de volgende woorden, en ik citeer: "We mogen ons geen illusies maken: Geen beleid, hoe goed ook, kan fanatisme en haat uitroeien. Dit soort haat, dit soort gewelddadig antisemitisme moet met de onverbiddelijkheid van de wet worden bestreden. Het is wrang dat we ons tegenwoordig weer met hernieuwde urgentie met dit onderwerp moeten bezighouden. Maar antisemitisme, van welke ideologische signatuur dan ook, kan alleen met intolerantie worden bestreden. Doen we dit niet, dan negeren we onze opgedane ervaringen en plegen we verraad aan onze gemeenschappelijke waarden", einde citaat.

Goed nieuws is er gelukkig ook. De bouw van het National Holocaust Namenmonument, met zijn 102.000 stenen waarop de namen zijn vereeuwigd van de Nederlandse Joden en Sinti en Roma, die werden vermoord en van wie wij geen graf kennen, is van start gegaan. Mede door een schenking van 6 miljoen euro door onze regering en het adopteren van 60.000 namen door de Gemeente Amsterdam. Veel andere gemeenten, bedrijven en duizenden Nederlanders adopteerden namen.

En nog recentelijk deed de Duitse overheid als blijk van betrokkenheid een schenking van 4 miljoen euro voor de realisatie van het Nationaal Holocaust Museum. De Regering van ons buurland ziet de urgente noodzaak hier van – zodat de wereld ook in de toekomst niet vergeet waar de mensheid toe in staat kan zijn.

Wij hebben misschien de illusie gehad dat met het verslaan van de nazi's het antisemitisme voorgoed zou zijn verdwenen. Niets is minder waar.

Ik doe daarom een dringend beroep op het kabinet, op de politiek, op alle Nederlanders om de handen ineen te slaan en eensgezind te zorgen dat we niet terugglijden naar en zoals ik al eerder zei 'dat de overlevenden hoopten dat er nimmer een herhaling zou komen van die verschrikkelijke jaren. Laten wij daarom alert blijven!

VERGETEN ZIJN ZE NIET EN NOOIT ZULLEN ZE VERGETEN WORDEN.